

Les 40 **het volledige basispatroon**
 met de h p b j y (=j) w f v t d n m (2)
 meervouden maken met -en
 f wordt v voor de e
 e-klank of uh-klank van de e in een woord?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	na	an	aan		ane	anne
o	no	on	oon		one	onne
u	nu	un	uun		une	unne
i	ni	in	ien	nie	ine	inne
					iene	
e	ne	en	een	nee	ene	enne

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	ma	am	aam		ame	amme
o	mo	om	oom		ome	omme
u	mu	um	uum		ume	umme
i	mi	im	iem	mie	ime	imme
					ieme	
e	me	em	eem	mee	eme	emme

Hoe maak je meervouden van zelfstandige naamwoorden?
 Dat mondeling doen, is voor jou vast geen probleem als je al jarenlang Nederlands spreekt.
 Maar hoe gaat dat als je schrijft?

Ik schrijf het meervoud van een zelfstandig naamwoord
 meestal met -e n: 1 duim 2 duimen, 1 hond 2 honden
 Ook de meervouden van persoonsvormen schrijf ik met -e n.

Al pratend, vergeten we die laatste n vaak te zeggen.
 Maar vergeet niet om die n te schrijven!

We zetten dus eigenlijk 'en', dat een eh-klank heeft, achter het enkelvoudige woord. Maar wat gebeurt er dan ?

De laatste medeklinker van het woord verhuist naar rechts, naar het volgende woorddeel/de volgende lettergreep met -en. Dat volgende woorddeel krijgt daardoor de uh-klank van de e. De eindmedeklinker n verandert niets aan die uh-klank.

Eindigt jouw enkelvoud op 2 medeklinkers, dan is het meervoud maken simpel:

maand ---> maan de maande ---> maanden
hand ---> han de hande ---> handen

Maar eindigt jouw enkelvoud op 1 medeklinker, dan zien we rare dingen gebeuren.

maan ---> maa ne, maar aa/oo/uu mogen we nooit schrijven aan het eind van een woord(deel), dus:

maan ---> ~~maa~~ ne ma ne ---> mane ---> manen

man, maar die n mag niet verhuizen, want dan blijft ma over, met zijn lange klank. De n moet blijven staan om de korte klank te houden. Wat nu?

Aha, we schrijven een dubbele n, dan is het probleem opgelost:

man ---> man ne manne ---> mannen

Die eerste n spreken we niet duidelijk uit; we zeggen "mah ne, mahnen", in plaats van "mannen".

Daarom zie je in kolom 6 en 7 al meteen het juiste patroon om uit je hoofd te leren.

Ook met de s of 's maken we meervouden van zelfstandige naamwoorden. Zie Les 43. Ga je gang als je nu al met zulke meervouden wil kennismaken.

's = apostrof s

Veel plezier nu met het (verder) zelf woorden en zinnen maken via de kolommen 6 en 7. Maak je ook meervouden van woorden die op twee medeklinkers eindigen?

Meerdelige woorden:

had hadden haat haten pad paden padden bad baden
 baat bate baten vat vaten vatten handvatten nat natte
 naad naden daad daden mat te matte matten maat mate
 maten Amai!

Waarom is natte met een dubbele medeklinker?

natte: de eerste t maakt de ah-klank,
 de tweede t maakt de uh-klank van de e.

man mannen maan manen naam namen waan wanen hand
 handen tand tanden mand manden maand maanden wand
 wanden band banden pand panden ham hammen hammam
 banaan bananen datum datums data adem ademt ademe
 ademen

o ve ove oven boven bon bonnen boon bonen japon
 japonnen hop hoppen hoop hopen bom bommen boom
 bomen bodem won wonnen woon wonen ton tonnen toon
 tonen dof doffe doof dove doven doofden dot dotten dod
 dodden dood dode doden dom domme dommen pot potten
 poot poten hond honden pond ponden pont ponten wond
 wonden vond vonden mond monden moment momenten
 monument monumenten
 dun dunne munt munten punt punten wuft wufte
 ide 'idem dito' pit pitten Pieten bid bidden bied bieden biet
 bieten dip dippen diep diepe fit fitte vit vitten witte vin
 vinnen vind vinden pin pinnen pint pinten tin tint tinten
 dim dimmen dien dient dienen nimf nimfen dief dieven niet
 nieten tien tienen bemin bemint beminnen beminde
 beminden miniem minieme midden middenin minuut minuten
 diadeem diademen hymne hymnen type typen mythe
 mythen

Waarom is pinnen met een dubbele medeklinker?

pinnen: de eerste n maakt de ih-klank,
 de tweede n maakt de uh-klank van de e.

ef effe effen even beef beven bef beffen weef weven neef
 neven en een ene enen pen pennen peen penen ben been
 benen ten teen tenen den Deen Denen wen wennen ween
 wenen Wenen wet wetten weet weten men mensen meen
 ene menen neem eme nemen eme meme memen mee
 meenemen eet meet ete eten meten heet hete heten

Waarom is wetten met een dubbele medeklinker?

wetten: de eerste t maakt de eh-klank,
 de tweede t maakt de uh-klank van de e.

heden pet petten peet peten bed bedden bede beden bet
 betten beet beten net nette netten neet neten vet vette
 vetten vete bende benden wend wenden tent tenten ede
 nede benede beneden en boven

Meerdelige woorden met meerletterklinkers:

mijnen deinen pijnen vijf vijven wijf wijven wijnen feiten
 tijden mijden meiden tuinen duinen duif duiven uitdunnen
 duwen edu wedu weduwe weduwen oenen boenen hoof
 hoeven Oef! oefen oefent oefenen voeden woeden woedend
 woedende houten bouten mouwen mauwen miauwen nauwe
 benauwen eeuw eeuwen meeuw meeuwen nieuwe benieuwen

Waar tussen de blauwe woorden staan woorden die eindigen op
 een lange klank + f? Wat gebeurt er met die f als dat woord
 langer wordt gemaakt met -e of -en?

Goed gezien, dan verandert de f in een v.

Ik heb een woord dat eindigt op een lange klank + f.

Ik maak dat woord langer met e of en.

Ik verander de f in een v :

doof dove doven, beef beven, dief dieven, vijf vijven,
 boef boeven, hoof hoeven,

Maar: foef foefen, poef poefen, (s)toef (s)toefen.

Je hebt dit al gezien bij de losse woorden:

Het basispatroon met 2 woorddelen kan je uitbreiden door er medeklinkers aan toe te voegen.

Zowel vooraan als achteraan: ade adem, adde hadden, ove boven, offe boffen, ute minuten, utte hutten, ine Tine, inne binnen,

Net zoals je dat kan doen in kolommen 3 en 4.

Dus doen we dat ook bij de e: eme nemen, ete meten

Maar kijk nu eens:

m+e heeft de uh-klank (kolom 2 !) in 'nemen' en

m+e heeft de e-klank, de lange klank in 'meten'.

Wel wat onhandig van onze taalbazen, hè? Want hoe weet je welke klank je moet lezen? Deze vraag geldt voor alle woorddelen met 'medeklinker + e', of 'medeklinkers + e'.

De ene keer zeg je die met een uh-klank.

De andere keer met een e-klank.

Je moet het geschreven woord dus kennen om meteen de juiste uitspraak te geven.

Hulpjes voor je zijn deze taalregels:

Ik spreek de enkele e aan het eind van een woord uit met de uh-klank: de, het einde, de einden

In een woord met 2 woorddelen is, bijna altijd, dit het geval:

Ik zie een woord met 2 woorddelen.

In het woord zie ik e + medeklinker + e.

Ik spreek de eerste e uit met de e-klank.

Ik spreek de tweede e uit met de uh-klank*:

*sjwa

hete, heten, heden, benen, weten, nemen, meten